Typ 4 – Krajobrazy bezleśne: murawowe, piaszczyste i skalne

Góra Biakło w Olsztynie – krajobraz priorytetowy „Olsztyn-zamek” (ID 954), a w tle rezerwat przyrody Sokole Góry - krajobraz priorytetowy „Sokole Góry” (ID 958). Fot. Audyt krajobrazowy województwa śląskiego (2025)

Podtyp 4a – Murawy i zarośla kserotermiczne oraz inne ciepłolubne

Tło krajobrazowe w szczególności o charakterze mozaikowym (z udziałem lasów) na glebach lessowych lub nawapiennych. Murawy i zarośla kserotermiczne zajmują co najmniej 30% powierzchni. Mniejsze kompleksy o podobnym charakterze mogą występować w obrębie krajobrazów z grupy krajobrazów przyrodniczo-kulturowych (krajobrazy wiejskie i mozaikowe). Należy je traktować jako złożone, lecz integralne elementy przestrzenne krajobrazu.

Krajobrazy 4a występują w województwie śląskim nielicznie – zidentyfikowano zaledwie 4 jednostki o powierzchni łącznej 494 ha (0,04% powierzchni regionu). Powierzchnia jednostek waha się od 46 do 160 ha, natomiast średnia powierzchnia jednostki wynosi ok. 124 ha. W podtypie nie wskazano krajobrazów priorytetowych.

Są to krajobrazy charakterystyczne (typowe) dla północnej części województwa, zwłaszcza Wyżyny Częstochowskiej. Zwykle występują na przesuszonych stanowiskach od dawna odlesionych oraz na żyznych siedliskach skałkowych wychodni wapieni skalistych. Cechą specyficzną jest różnorodność gatunków, w tym wielu kserotermicznych i acidofilnych roślin rzadkich nie tylko w skali województwa, ale i Polski. Krajobrazy 4a często występują w powiązaniu z krajobrazami kulturowymi.

Wzgórze Kromołowiec w Niegowonicach - krajobraz ID 1046. Fot. J. B. Parusel, archiwum UM WSL

Podtyp 4d – Bezleśne skałki i murawy naskalne

Tło krajobrazowe tworzą obszary na podłożu skalnym ze słabo wykształconą pokrywą glebową, porośnięte w szczególności zbiorowiskami murawowymi i z obecnością skał i ostańców ze szczątkową pokrywą roślin wyższych. Niewielkie powierzchnie użytkowane rolniczo i sieć osadniczą należy traktować jako elementy przestrzenne krajobrazu.

Krajobrazy 4d występują w województwie nielicznie – wydzielono 7 jednostek krajobrazowych o łącznej powierzchni 838 ha (0,07% powierzchni województwa). Powierzchnia poszczególnych jednostek wynosi od 11 do 227 ha, natomiast średnia powierzchnia jednostki wynosi ok. 120 ha. W podtypie wskazano 5 krajobrazów priorytetowych.

Krajobrazy bezleśnych skałek i muraw naskalnych są charakterystyczne (typowe) dla północnej części województwa, zwłaszcza Wyżyny Częstochowskiej. Krajobraz 4d często występuje w powiązaniu z krajobrazem kulturowym, w tym również ruin warowni jurajskich – przykładowo w rejonie Bobolic i Mirowa czy Olsztyna.

Góra Biakło w Olsztynie - krajobraz priorytetowy „Olsztyn-zamek” (ID 954). Fot. J. Nita, Audyt krajobrazowy województwa śląskiego (2025)

Dodana: 13 lutego 2025 12:43 Zmodyfikowana: 10 czerwca 2025 12:31